

منشور زمین

دیباچه

ما هم اکنون در مقطع حساسی در تاریخ زمین قرار گرفته ایم، زمانی که بشر باید برای تعیین سرنوشت خود دست به انتخاب بزند. در حالی که دنیا بطور روزافزون به عوامل گوناگون وابسته و شکننده می شود، آینده هم پر از مخاطرات است و هم نویدبخش. برای این که در مسیر آینده گام برداریم باید دانست که علی رغم تنوع گسترده و باشکوه در فرهنگها و اشکال زندگی، همه ما به یک خانواده بشری تعلق داشته و یک جامعه در زمین با سرنوشتی مشترک هستیم. ما باید به یکدیگر بپیوندیم تا جامعه جهانی پایداری را بر پایه احترام به طبیعت، حقوق بشر جهانی، عدالت اقتصادی و فرهنگ صلح بنیان نهیم. برای رسیدن به این هدف، لازم است که ما، مردم زمین، خود را در قبال یکدیگر، اجتماع بشری و نسلهای آینده مسئول بدانیم.

زمین، خانه ما

انسانها بخشی از جهان عظیم رو به تکامل هستند. زمین، خانه ما، حیات خود را از اجتماع زندگیها گرفته است. نیروهای طبیعی، هستی را به مخاطره ای نامعلوم و طاقتفرسا بدل ساخته، اما زمین شرایط لازم را برای تکامل حیات فراهم آورده است. بقای زندگیها و تندرستی انسانها بسته به حفظ سلامت زیستکره و تمامی سیستمهای زیستمحیطی آن، تنوع غنی گیاهان و جانوران، خاک حاصلخیز، آب تمیز و هوای سالم است. جهانی با منابع محدود دغدغه تمامی ملتهاست. محافظت از سرزندگی، تنوع و زیبایی زمین اعتقادی مقدس است.

وضعیت جهانی

الگوهای حاکم بر تولید و مصرف موجب تخریب محیط زیست، کاهش منابع و انقراض گسترده گونهها می شود. جوامع در حال ضعیف شدن هستند. مزایای توسعه بطور منصفانه توزیع نمی شود و شکاف میان ثروتمندان و فقرا در حال افزایش است. بی عدالتی، فقر، نادانی و کشمکشهای خشونت آمیز در حال گسترش بوده و باعث صدمات بزرگی شده است. افزایش بی سابقه جمعیت انسانها بارگرانی بر سیستمهای زیستمحیطی و اجتماعی تحمیل نموده است. بنیانهای امنیت جهانی تهدید می شوند. این روندها خطرناک، اما گریز پذیرند.

چالشهای پیشرو

انتخاب از آن ماست: یا یک مشارکت جهانی برای حفظ زمین و یکدیگر ترتیب دهیم و یا با خطر نابودی خود و تنوع زیستی روبرو شویم. ما باید در ارزشها، رسوم معمول و روش زندگی خود تغییرات بنیادین ایجاد کنیم. ما باید متوجه باشیم که وقتی نیازهای اساسی برآورده شوند، توسعه انسانی به معنای بیشتر بودن است نه بیشتر داشتن. ما دانش و فناوری لازم برای تأمین همگان و کاهش تأثیرات عملکردمان بر محیط زیست را در اختیار داریم. پیدایش یک جامعه مدنی جهانی فرصتهای جدیدی را برای ایجاد دنیایی مردم-سالار و انسانی فراهم کرده است. چالشهای زیستمحیطی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و معنوی ما همگی به یکدیگر مرتبطاند و ما با همدیگر می توانیم راه حل های فراگیر خلق کنیم.

مسئولیت جهانی

تحقق این آرمانها مستلزم آن است که ما تصمیم بگیریم زندگی خود را بر پایه حس مسئولیت همگانی بنا نهاده و هویت خود را بخشی از جامعه زمین و جامعه محلی خود بدانیم. همه ما در لحظه هم شهروند ملتهای گوناگون هستیم

و هم شهروند یک جهان که در آن مفاهیم محلی و جهانی با یکدیگر مرتبطاند. همگان در قبال رفاه کنونی و آینده بشریت و جهان زنده مسئول هستند. روحیه همبستگی انسان‌ها و احساس قرابت با حیات تنها زمانی تقویت خواهد شد که زندگی همه ما با احترام به اسرار زیستن، قدردانی از موهبت حیات و فروتنی در قبال جایگاه انسان در طبیعت همراه باشد.

ما به چشم‌اندازی مشترک از ارزش‌های بنیادین نیاز مبرم داریم تا زیربنایی اخلاقی برای جامعه جهانی در حال ظهور فراهم آوریم. بنابراین، همگی با امیدواری، اصول به هم وابسته زیر را برای روش پایدار زندگی به عنوان یک استاندارد عمومی می‌پذیریم که از طریق آن اعمال همه افراد، سازمان‌ها، کسب و کارها، دولت‌ها و موسسات بین‌المللی قابل ارزیابی و راهنمایی خواهد بود.

اصول

۱. احترام و مراقبت از اجتماع زندگی

۱. به زمین و تمام تنوع زیستی آن احترام بگذارید.
أ. اذعان دارید که تمامی جانداران به یکدیگر وابسته‌اند و تمامی اشکال حیات به خودی خود و فارغ از ارزش آن در نزد انسان‌ها ارزشمند هستند.
ب. ایمان خود را نسبت به شرافت ذاتی و استعدادهای بالقوه ذهنی، هنری، اخلاقی و معنوی انسان‌ها اظهار نمایید.

۲. مراقبت از اجتماع زندگی با درک، دلسوزی و عشق.
أ. بپذیرید که با حق مالکیت، مدیریت و استفاده از منابع طبیعی مسئولیت‌جویی از آسیب‌های زیستمحیطی و محافظت از حقوق مردم نیز به همراه آن خواهد بود.
ب. بر این نکته صحنه گذارید که با افزایش آزادی، دانش و قدرت، مسئولیت ما در قبال خیر و صلاح همگانی نیز بیشتر می‌شود.

۳. جوامعی مردم‌سالار بسازید که عادل، مشارکتی، پایدار و صلح‌طلب باشند.
أ. اطمینان حاصل کنید که جوامع در تمامی سطوح متضمن حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین بوده و برای همگان فرصت شکوفایی استعدادهای بالقوه‌شان فراهم است.
ب. عدالت اجتماعی و اقتصادی را ترویج نمایید تا همگان قادر باشند به زندگی مطمئن و معناداری که از لحاظ زیست محیطی نیز مسئولانه است دست یابند.

۴. زیبایی و نعمات وافر زمین را برای نسل‌های حال و آینده حفظ نمایید.
أ. بپذیرید که آزادی عمل هر نسل بر اساس نیازهای نسل‌های بعدی تعیین می‌شود.
ب. ارزش‌ها، سنت‌ها و رسومی که باعث شکوفایی درازمدت جوامع انسانی و زیستمحیطی می‌شوند را به نسل‌های آینده منتقل کنید.

به منظور محقق ساختن این چهار تعهد لازم است که:

II. سلامت محیط زیست

5. از سلامت سیستم‌های زیستمحیطی زمین حفاظت کرده و به تنوع زیستی و فرایندهای طبیعی حفظ حیات توجه خاص مبذول دارید.

- ا. برنامه‌های توسعه پایدار و مقرراتی را به کار بندید که ابتکار عمل-های حفظ و نوسازی محیط زیست را در بر داشته باشد.
- ب. منابع یا دوامی از طبیعت و زیستکره، از جمله حیات وحش و مناطق مخصوص آبزیان، را ایجاد و حفاظت کنید که بتوان از طریق آن از سیستم‌های حفظ حیات زمین مراقبت نمود، تنوع زیستی را حفظ کرد و از میراث طبیعی پاسداری کرد.
- ت. بازیابی گونه‌های در معرض انقراض و نظام‌های زیستبومی را در دستور کار قرار دهید.
- ث. نسبت به کنترل و نابودی ارگانیزم‌های غیر بومی و یا از لحاظ ژنتیکی دستکاری شده که برای گونه‌های بومی و محیط زیست مضر هستند اقدام نموده و از تولید چنین ارگانیزم‌های مضر جلوگیری کنید.
- ج. استفاده از منابع تجدیدپذیر از قبیل آب، خاک، محصولات جنگلی و حیات آبزیان را طوری مدیریت نمایید که از نرخ احیاء آنها فراتر نرفته و از سلامت نظام‌های زیستبومی محافظت نمایید.
- ح. استخراج و استفاده از منابع تجدیدناپذیر از قبیل مواد معدنی و سوخت‌های فسیلی را طوری مدیریت نمایید که کاهش این منابع به حداقل رسیده و آسیب زیستمحیطی جدی وارد نشود.

6. بهترین روش برای حفاظت از محیط زیست این است که از آسیب رساندن جلوگیری کنید و هنگامی که با محدودیت دانش روبرو هستید رویکردی محتاطانه اتخاذ کنید.

- ا. برای پیشگیری از احتمال آسیب‌های جدی یا غیرقابل‌جبران به محیط زیست دست به کار شوید، حتی اگر دانش موجود ناقص و ناکافی است.
- ب. از کسانی که ادعا می‌کنند فعالیت‌شان باعث آسیب جدی نخواهد شد بخواهید مسئولیت اثبات آن را بر عهده گیرند و نهادها را در قبال آسیب‌های زیستمحیطی‌شان مسئول بدانید.
- ت. اطمینان حاصل کنید که عواقب تجمعی، درازمدت، غیرمستقیم، راه دور و جهانی فعالیت‌های انسانی در تصمیم‌گیری‌ها لحاظ می‌شود.
- ث. از آلوده شدن هر بخشی از محیط زیست جلوگیری نمائید و اجازه تجمع مواد رادیواکتیو، سمی و خطرناک را ندهید.
- ج. از فعالیت‌های نظامی که محیط زیست را آلوده می‌کنند اجتناب کنید.

7. الگوهایی از تولید، مصرف و تولید مثل را اتخاذ کنید که از ظرفیت بازتولید زمین، حقوق بشر و رفاه جامعه پاسداری کند.

- ا. مواد مصرف‌شده در سیستم‌های تولید و مصرف را کاهش دهید، استفاده مجدد کرده و بازیافت کنید و مطمئن شوید که زباله‌های باقیمانده در سیستم‌های زیستمحیطی قابل جذب می‌باشند.
- ب. در مصرف انرژی صرفه‌جو و بهره‌ور بوده و تلاش کنید هرچه بیشتر از منابع انرژی تجدیدپذیر از قبیل انرژی بادی و خورشیدی استفاده کنید.
- ت. توسعه، استفاده و انتقال عادلانه فناوری‌های سازگار با محیط زیست را ترویج دهید.
- ث. تمامی هزینه‌های زیستمحیطی و اجتماعی را در قیمت فروش کالاها و خدمات بگنجانید و این امکان را فراهم آورید تا مشتریان با محصولات دارای بالاترین استاندارد اجتماعی و زیستمحیطی آشنا شوند.

ج. اطمینان حاصل کنید که همگان به خدمات درمانی که مروج سلامت جنسی و احساس مسئولیت در باروری است دسترسی دارند.

ح. سبکی از زندگی را برگزینید که بر کیفیت حیات و کفایت مواد موجود در جهانی متنهای استوار است.

8. مطالعات در حوزه پایداری محیطیست را ادامه دهید و تبادل آزاد و استفاده گسترده از این دانش به دست آمده را ترویج کنید.

أ. از همکاری‌های علمی و فنی بین المللی در زمینه پایداری حمایت کرده و به نیازهای کشورهای در حال توسعه توجه ویژه داشته باشید.

ب. با دانش سنتی و خرد معنوی در تمامی فرهنگها و جوامع که به محافظت از محیط زیست و رفاه انسان یاری می‌نماید آشنایی پیدا کرده و از آن پاسداری نمایید.

ت. مطمئن شوید که اطلاعات حیاتی لازم برای محافظت از سلامت انسان و محیط زیست از جمله اطلاعات ژنتیکی در دسترس عموم قرارگیرد.

III. عدالت اجتماعی و اقتصادی

9. فقر را به عنوان یک باید اخلاقی، اجتماعی و زیست محیطی ریشه کن کنید.

أ. دسترسی به آب آشامیدنی، هوای پاک، امنیت غذایی، خاک سالم، سرپناه و بهداشت را تضمین کنید و منابع لازم ملی و بین‌المللی را برای این امر تخصیص دهید.

ب. تمامی انسان‌ها را با آموزش و منابع لازم برای داشتن یک زندگی پایدار توانمند سازید و امنیت اجتماعی را برای کسانی که نمی‌توانند از خود مراقبت کنند فراهم آورید.

ت. به مردم محروم توجه کنید، از قشر آسیب‌پذیر حمایت کنید، به مستضعفان خدمت کنید و به ایشان کمک کنید تا ظرفیت‌های خود را توسعه داده و به دنبال آرزوهای خود بروند.

10. اطمینان حاصل کنید که فعالیتها و رویکردهای اقتصادی در تمامی سطوح، توسعه انسانی عادلانه و پایدار را هدف قرار می‌دهند.

أ. توزیع عادلانه ثروت میان ملتها و درون آنها را ترویج دهید.

ب. منابع معنوی، مالی، فنی و اجتماعی ملتها در حال توسعه را تقویت کنید و ایشان را از بدهی‌های طاقت‌فرسای بین‌المللی رها سازید.

ت. اطمینان حاصل کنید که تمامی فعالیت‌های تجاری متضمن استفاده پایدار از منابع، حفظ محیط زیست و استانداردهای کاری مترقی می‌باشند.

ث. شرکت‌های چندملیتی و سازمان‌های مالی بین‌المللی را به عملکرد شفاف در قبال خیر عمومی ملزم دانسته و ایشان را نسبت به پیامدهای فعالیت‌هایشان پاسخگو بدانید.

11. تایید نمائید که برابری و عدالت جنسیتی پیش‌نیاز توسعه پایدار بوده و اطمینان حاصل نمائید که همگان دسترسی به آموزش، بهداشت و فرصت‌های اقتصادی را خواهند داشت.

أ. حقوق زنان و دختران را تأمین نموده و به تمام خشونت‌های علیه آنها پایان دهید.

ب. از مشارکت فعال زنان در تمامی عرصه‌های اقتصادی، سیاسی، مدنی، اجتماعی و فرهنگی حمایت کرده و ایشان را به عنوان شرکا، تصمیم‌گیرندگان، رهبران و ذی‌نفعان، برابر بدانید.

ت. بنیان خانواده را تقویت نموده و از امنیت و پرورش محبت‌آمیز تمامی اعضاء خانواده اطمینان حاصل نمائید.

12. حقوق تمامی افراد را بدون تبعیض، در محیطی طبیعی و اجتماعی که حامی شرافت انسانی، تندرستی و سلامت روحی است با توجه ویژه به حقوق اقلیت-ها و افراد بومی به رسمیت بشناسید.

- أ. هر نوع تبعیض از قبیل تبعیض بر پایه نژاد، رنگ، جنسیت، تمایلات جنسی، مذهب، زبان و خاستگاه ملی، بومی و یا اجتماعی را از میان بردارید.
- ب. حقوق مردمان بومی در مورد باورهای معنوی، دانش، سرزمین و منابع-شان و همینطور در مورد زندگی پایدار به روش خودشان به رسمیت بشناسید.
- ت. به جوانان جامعه احترام بگذارید و از آنها حمایت کنید تا بتوانند در خلق جوامع پایدار نقشی حیاتی ایفا کنند.
- ث. از مکان‌های مقدس فرهنگی و معنوی حفاظت کرده و در بازسازی آنها کوشا باشید.

IV. مردم‌سالاری، عدم خشونت و صلح

13. نهادهای مردم‌سالار را در تمام سطوح تقویت کنید و شفافیت و پاسخگویی، مشارکت همه‌جانبه در تصمیم‌گیری و دسترسی به عدالت را فراهم کنید.

- أ. حقوق همگان برای دریافت اطلاعات به‌هنگام و قابل درک در مورد مسائل زیست‌محیطی و تمام برنامه‌های توسعه و فعالیت‌هایی که ممکن است بر ایشان تأثیرگذار باشد و یا برای ایشان منفعتی به همراه داشته باشد را محفوظ بدارید.
- ب. از جامعه مدنی بومی، منطقه‌ای و جهانی حمایت کنید و مشارکت معنادار تمامی افراد و سازمان‌های ذی‌نفع در تصمیم‌گیری را ترویج دهید.
- ت. دسترسی کارا و موثر به روندهای اداری و قضایی مستقل، از جمله اقدامات اصلاحی و جبران خسارت برای آسیب زیست محیطی و یا تهدید به چنین آسیبی را فراهم آورید.
- ث. فساد را از تمامی موسسات عمومی و خصوصی ریشه کن کنید.
- ج. اجتماع‌های محلی را تقویت کنید و آنها را برای مراقبت از محیط زیست توانمند سازید و مسئولیت‌های زیست محیطی در سطح دولت را طوری اختصاص دهید که به موثرترین شکل قابل اجرا باشد.

14. دانش، ارزش‌ها و مهارت‌های لازم برای روش پایدار زندگی را در آموزش‌های رسمی و یادگیری مادام‌العمر بگنجانید.

- أ. فرصت‌های آموزشی برای همگان به ویژه کودکان و جوانان را طوری فراهم کنید که باعث توانمندی ایشان در مشارکت فعال در توسعه پایدار باشد.
- ب. نقش هنر، علوم و علوم انسانی را در آموزش پایدار ترویج دهید.
- ت. نقش رسانه‌های جمعی در افزایش آگاهی از چالش‌های زیست محیطی و اجتماعی را تقویت کنید.
- ث. اهمیت آموزش مسائل اخلاقی و معنوی برای زندگی پایدار را به رسمیت بشناسید.

15. با تمامی موجودات زنده با احترام و ملاحظه برخورد نمائید.

- أ. از آسیب رساندن به حیواناتی که در جوامع انسانی زندگی می‌کنند جلوگیری نمائید و به آنها رسیدگی کنید.
- ب. از حیوانات وحشی در برابر شکار، تله‌گذاری و صیدی که موجب آسیب زیاد، طولانی مدت و قابل اجتناب می‌شود حفاظت کنید.

ت. از نابودی گونه‌های مورد حفاظت قرار نگرفته به تمام معنا جلوگیری نمائید.

16. فرهنگ بردباری، عدم خشونت و صلح را ترویج دهید.

- ا. از تفاهم متقابل، همبستگی و همکاری میان مردمان و میان ملتها حمایت کنید و مشوق آن باشید.
- ب. راهبردهای جامعی برای جلوگیری از خشونت به‌کار ببندید و از روش‌های جامع حل مسأله برای مدیریت و حل مناقشات زیستمحیطی و دیگر اختلافات استفاده کنید.
- ت. سیستم‌های امنیت ملی را از شکل نظامی خارج سازید تا آنجا که رویکردی غیر تحریک‌آمیز برای دفاع وجود داشته باشد و از منابع نظامی برای مقاصد صلح‌آمیز، از جمله اصلاح محیط زیست، استفاده کنید.
- ث. سلاح‌های کشتار جمعی مانند سلاح‌های هسته‌ای، بیولوژیک و سمی را نابود کنید.
- ج. مطمئن شوید که استفاده از فضا و مدار زمین در راستای حمایت از محیط‌زیست و صلح است.
- ح. به یاد داشته باشید که صلح مجموعه‌ای است تشکیل شده از ارتباطات صحیح با خود، افراد دیگر، فرهنگ‌های دیگر، حیات دیگر و زمین که مجموعه بزرگتری را ایجاد می‌کنند که ما بخشی از آن هستیم.

مسیر آینده

سرنوشت مشترک بطور بی‌سابقه‌ای در تاریخ ما را به جستجوی آغازی نوین فرا می‌خواند. چنین آغاز دوباره‌ای وعده اصول منشور زمین است. برای تحقق این وعده، ما باید خود را در قبال اجرا و ترویج اهداف و ارزش‌های این منشور متعهد بدانیم.

این امر مستلزم تغییر در ذهن و قلب است. نیازمند حس جدیدی از وابستگی جهانی و مسئولیت همگانی است. همه ما باید چشم اندازی از یک زندگی پایدار بومی، ملی، منطقه‌ای و جهانی را متصور شده و در راستای توسعه آن اقدام نمائیم.

تنوع فرهنگی ما میراثی است ارزشمند و فرهنگ‌های گوناگون راه مخصوص به خود را برای تحقق این چشم‌انداز خواهند یافت. ما باید به گفتگوی جهانی که باعث خلق این منشور گردیده است عمق و وسعت ببخشیم، چرا که همه ما در مسیر همکاری مستمر در جستجوی حقیقت و خرد مطالب بسیاری برای آموختن خواهیم داشت.

زندگی اغلب درگیر تنش میان ارزش‌های مهم است و این می‌تواند باعث انتخاب‌های دشواری شود. با این حال ما باید راهی برای هماهنگ‌سازی تنوع و وحدت، استفاده از آزادی و خیر مشترک، اهداف کوتاه‌مدت و مقاصد بلندمدت بیابیم. هر فرد، خانواده، سازمان و جامعه‌ای نقشی حیاتی بر عهده دارد. هنرها، علوم، مذاهب، موسسات آموزشی، رسانه‌ها، کسب و کارها، سازمان‌های غیردولتی و دولت‌ها همگی برای ارایه رهبری خلاق فراخوانده شده‌اند. به منظور حکمرانی موثر، مشارکت دولت، جامعه مدنی و کسب و کارها حیاتی است.

به منظور ساختن یک جامعه پایدار جهانی، ملتها باید با سازمان ملل تجدید میثاق نمایند، مسئولیتهای خود را تحت توافقات بین‌المللی موجود به انجام رسانده و از استقرار اصول منشور زمین با استفاده از ابزارهای قانونا الزام‌آور بین‌المللی برای محیط زیست و توسعه حمایت نمایند.

باشد که دوران ما به عنوان زمان بیداری احترام مجدد به زندگی، راه- حل استوار برای دستیابی به پایداری، تسریع در تلاش برای عدالت و صلح و جشن شادمان برای زندگی در یادها بماند.